

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)
Кафедра міжнародної економіки та
міжнародних економічних відносин**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих
учених спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

(м. Полтава, 14 квітня 2023 року)

За загальною редакцією доцента В. Ю. Стрілець

**Полтава
ПУЕТ
2023**

УДК 33(100):167.1-021.412]:339.9:005.44](082)

A43

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» ЗАБОРОНЕНО

Редакційна колегія:

В. Ю. Стрілець, д-р екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

A43 **Актуальні** проблеми теорії та практики міжнародних економічних відносин в умовах глобальної трансформації : матеріали наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини (м. Полтава, 14 квітня 2023 р.) / за заг. ред. доц. В. Ю. Стрілець. – Полтава : ПУЕТ, 2023. – 89 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-R). – Текст укр. та англ. мовами.

ISBN 978-966-184-445-1

У матеріалах наукової конференції представлені дослідження здобувачів вищої освіти та молодих учених спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини з актуальних проблем міжнародних економічних відносин. Для студентів ЗВО, аспірантів, викладачів.

УДК 33(100):167.1-021.412]:339.9:005.44](082)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі», 2023

ISBN 978-966-184-445-1

ЗМІСТ

Андрущенко Д. І., Артеменко А. В. Розвиток взаємовідносин Україна – ЄС: сучасний стан та перспективи розвитку.....	5
Бергман Б. І., Стрілець В. Ю. Розвиток інтернет-торгівлі та її ефективність в умовах глобалізації міжнародних торговельних відносин	11
Вельшинський Д. І., Пожар А. А. Науково-технологічні фактори економічної діяльності ТНК.....	15
Ворона А. С., Клименко В. І. Експортно-імпортна діяльність українських підприємств в умовах війни.....	20
Дубравська С. В., Артеменко А. В. Транснаціональні корпорації як рушійні сили процесу економічної глобалізації (за матеріалами Apple Inc.)	25
Кожевніков Д. М., Клименко В. І. Сучасні проблеми розвитку міжнародного ринку туристичних послуг.....	29
Курулюк К. А., Клименко В. І. Корпоративна соціальна відповідальність міжнародних компаній	33
Матюшко Я. Б., Стрілець В. Ю. Міжнародний маркетинг транснаціональних корпорацій у фокусі глобального процесу регіоналізації	39
Науменко Д. О., Стрілець В. Ю. Стратегії розвитку національних економік в умовах глобалізації.....	43
Овсієнко А. А., Флегантова А. Л. Конкурентоспроможність підприємства в умовах економічної глобалізації.....	47

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ ЯК РУШІЙНІ СИЛИ ПРОЦЕСУ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ APPLE INC.)

С. В. Дубравська, здобувач вищої освіти 4 курсу спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини освітня програма «Міжнародний бізнес» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
А. В. Артеменко, канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин – науковий керівник

Анотація. Досліджено діяльність транснаціональних корпорацій як рушійних сил процесу економічної глобалізації. Надано коротку характеристику Apple Inc. Розглянуто перспективи діяльності ТНК в Україні.

Ключові слова: транснаціональна корпорація, глобалізація, інтернаціоналізація, науково-технічний розвиток, глобальна економічна система.

MULTINATIONAL CORPORATIONS AS THE DRIVING FORCES OF ECONOMIC GLOBALIZATION (THE CASE STUDY APPLE INC.)

Abstract. The activity of multinational corporations as driving forces of economic globalization is studied. A brief description of Apple Inc., its innovation and investment activities is given. Prospects of MNCs activity in Ukraine are considered.

Keywords: multinational corporation, globalization, internationalization, scientific and technical development, global economic system.

Постановка проблеми. Головним фактором, що впливає на розвиток світового господарства, а також посилення інтеграційних тенденцій є становлення і розвиток транснаціональних корпорацій (ТНК).

У процесі розвитку світової економіки відбувається її постійна перебудова та з'являються нові галузі. Всі інновації знаходяться під контролем ТНК. Враховуючи, що їхні дочірні компанії розміщені в різних країнах світу, вони мають доступ до

найсучасніших матеріальних ресурсів, мають можливість закупити найдешевшу сировину та найкращі компоненти виробництва. Питання функціонування ТНК на території України має вагомe значення, адже корпорації є важливим фактором для залучення іноземних інвестицій.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Дослідженням транснаціональних корпорацій займався ряд провідних науковців. М. Портер досліджував специфічні характеристики країни базування корпорацій та вплив на їхню міжнародну результативність [1]. Враховуючи, що масштаби ТНК постійно збільшуються, ростуть їх грошові обороти, вплив на економічну глобалізацію зростає, потрібно продовжувати досліджувати питання ТНК як рушійних сил процесу економічної глобалізації. В Україні було розглянуто вплив транснаціональних корпорацій на економіку С. Мащенко та Р. Алієвим [9].

Формулювання мети. Метою статті є аналіз діяльності транснаціональних корпорацій, як рушійних сил процесу економічної глобалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з ЮНКТАД, транснаціональні корпорації – це підприємство, яке об'єднує юридичні особи будь-яких організаційно-правових форм і видів діяльності в двох і більше країнах і здійснює проведення зв'язаної політики і загальної стратегії через один і більше центрів прийняття рішень [2]. На сьогоднішній день у світі немає жодного економічного процесу в якому не задіяні дані корпорації. ТНК можна впевнено назвати найголовнішим чинником процесу економічної глобалізації, адже вони мають дочірні компанії в різних країнах і таким чином впливають на економіку не лише країни базування, а й всього світу. Через те, що ТНК мають суттєвий вплив на економіку країни в якій розміщені, вони також можуть впливати на державні податкові рішення. Враховуючи, що за всі роки створення сучасної системи економіки кількість даних компаній лише збільшується, відповідно зростає і їх вплив на світову економіку. Транснаціональні корпорації сприяють руху товарів та послуг між державами, що також впливає на розвиток економічної світової системи [2].

У наш час ТНК все більше розвиваються в сфері інновацій, які мають важливе значення для зростання рівня економіки. Враховуючи величезні фінансові ресурси корпорації мають можливість проводити власні дослідження, визначати потреби споживачів і бути краще зорієнтованими на них. Проте, досить часто, це призводить до банкрутства місцевих підприємств, які не мають можливості створювати конкурентоспроможну продукцію. ТНК завжди стійкіші за звичайні компанії, вони витримують найбільші економічні кризи. Транснаціональні корпорації посилюють процес інтернаціоналізації всієї світової економіки, а також роблять величезний внесок в науково-технічний розвиток країн. В технологіях корпорації виступають стандартом міжнародного рівня. Завдяки роботі ТНК утворюються стійкі економічні зв'язки між державами, а це, в свою чергу, формує єдине світове господарство, в якому і створюється єдина глобальна економічна система.

Компанія Apple Inc. в 2022 році стала першою компанією у світі, що досягла ринкової капіталізації у 3 трлн дол. США [3]. Цього ж року дохід компанії становив 394,3 млрд дол. США. В свою чергу, корпорація Microsoft отримала дохід у розмірі 204 млрд дол. США, а Google – 282,8 млрд дол. США [5].

Незалежна аналітична та консалтингова компанія Omdia, в 2022 році провела власне дослідження, в якому виявила, що Apple Inc. займала 19 % від усього ринку мобільних пристроїв, кількість проданих гаджетів досягла 231 млн шт., але це виявилось лише другим результатом, адже компанія Samsung охоплювала 21 % цього ринку, з обсягами продажів близько 259 млн пристроїв [5].

Компанія World Brand Lab щороку складає рейтинг найвпливовіших світових брендів, так в 2022 році Apple Inc. посіла перше місце, яке компанія стабільно займає з 2016 року [4]. Того ж року, Brand Finance Global 500 склали рейтинг найдорожчих торгових марок у світі, Apple Inc. також отримала перше місце [6].

Для того щоб оцінити вплив корпорації Apple Inc. на світову економіку, порівняємо її чистий прибуток та ВВП України. У

2021 р. ВВП України становило 200,09 млрд дол. США [8], а Apple Inc. – продала власну продукцію на 365,82 млрд дол. США [7]. Враховуючи популярність гаджетів та величину грошових оборотів компанії, можемо зробити висновок, що Apple Inc. має значний вплив на світову економічну систему.

Щодо України, найбільш перспективною для транснаціональних корпорацій є переробна промисловість, адже вона має значні запаси сировини: сірка, уран, марганцева та залізна руда, ртуть та інші [9]. Також держава має обладнання для їх видобутку та дешеву робочу силу. Діяльність ТНК на території України має позитивні наслідки, серед яких:

- залучення іноземних інвестицій;
- можливість використовувати;
- новітні технології корпорацій;
- отримання досвіду ведення бізнесу;
- наповнення ринку товарами;
- підвищення кваліфікації працівників.

Серед негативних слід виділити наступні:

- ТНК більш конкурентоспроможні за національних виробників;
- ТНК диктують свої правила на ринку перед державою;
- ТНК можуть використовувати шкідливе виробництво на території України.

Висновки. Аналізуючи світові економічні тенденції, можемо відзначити, що транснаціональні корпорації є головною рушійною силою економічної глобалізації. Більшість країн позитивно відносяться до розташування дочірніх компаній ТНК на їх території, адже це збільшує національний дохід країни, відкриває нові робочі місця і створює привабливе середовище для інвестицій від інших держав. Врахувавши деталі діяльності ТНК у світі та аналізуючи їх вплив, можна сказати що в майбутньому ТНК стануть головними світовими лідерами в усіх сферах.

Список використаних джерел

1. Porter M. The Competitive Advantage of Nations. URL: <https://hbr.org/1990/03/the-competitive-advantage-of-nations> (дата звернення: 29.03.2023 р.).

2. Марченко Т. Транснаціональні корпорації. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4719> (дата звернення: 29.03.2023 р.).
3. Apple стала першою в світі компанією з капіталізацією в 3 трильйони дол. США. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/01/4/681163/> (дата звернення: 29.03.2023 р.).
4. Apple очолила рейтинг найвпливовіших брендів у світі URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/01/4/681163/> (дата звернення: 29.03.2023 р.).
5. Історія iPhone, як історія успіху Apple. URL: <https://finance.ua/ua/goodtoknow/istoria-iPhone> (дата звернення: 29.03.2023 р.).
6. Найдорожчі бренди світу 2022 року. URL: <https://tinyurl.com/mrgyzum5> (дата звернення: 29.03.2023 р.).
7. Сільки Apple заробляє на iPhone: компанія оприлюднила фінансовий звіт. URL: <https://glavcom.ua/techno/devices/skilki-apple-zaroblyaje-na-iphone-kompaniya-oprilyudnila-finansoviy-zvit-794917.html> (дата звернення 29.09.2023р.).
8. Валовий внутрішній продукт URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/2021/> (дата звернення: 29.03.2023 р.).
9. Машенко С. О., Алієв Р. А. Проблеми та перспективи діяльності ТНК на території України. Економічний простір. 2018, № 136. С. 47–52.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

Д. М. Кожевніков, здобувач вищої освіти 4 курсу спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини освітня програма «Міжнародний бізнес» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
В. І. Клименко, канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин – науковий керівник

Анотація. Розглянуто зміни у сфері міжнародного туризму. Виокремлено чинники, під впливом яких відбуваються зміни в його структурі, ступінь впливу туристичної сфери на зміцнення економічного потенціалу країни. Розглянуто основні проблеми і тенденції розвитку міжнародного туризму.

Ключові слова: міжнародний туризм, ринок туристичних послуг, туристичний бізнес.

Наукове видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ
ТА ПРАКТИКИ МІЖНАРОДНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В
УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ**

МАТЕРІАЛИ

наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих
учених спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

(м. Полтава, 14 квітня 2023 року)

Дизайн обкладинки *Т. А. Маслак*
Комп'ютерне верстання *О. С. Корніліч*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 5,2.
Зам. № 294/2011.

Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
к. 115, вул. Ковалю, 3, м. Полтава, 36014; ☎ (0532) 50-24-81

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.